

UKA 2017/7-2

7/11-2017

Randi Vestergaard Evaldsen

2018-mut aningaasanut inatsisissatut siunnersuut.

(Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Naalakkersuisoq)

(Aappassaaneerner)

Inimi isersimasut qiviaturukit kiinnat assigiinngitsorpassuit aamma inuit assigiinngitsorpassuit takussavakka. Tamatta immikkut isumaqarpugut isummersortarlatalu aamma oqallinnerpassuit pitsasut maani inimi ingerlattarpagut. Ilaat isumaqtigisiutigisarpagut allallu isumaqtigisiutigisarlutigit aammami suut tamarmik isumaqtigisiutigisarutsigit demokratip siunertaa isumaalu isumaqarnavianngilaq. Qujanarpoq tamatta assigiinngitsunik isumaqaratta naleqartitaqarlatalu.

Kisianni aat, oqaatigissavara ilaannikkut tupigusuallaatigisarpara pissutsit piviusut (Fakta) isumaqtigisiutigisaratsigit. Uanga isumaga naapertorlugu piviusoq (fakta) assortuussutigineqarsinnanngilaq. Assortuussutigerusunngilarput aamma assortuussutigissanngilarput 2+2 fiiaraanersoq - piviusuuvoq tamatta akuerisariaqagarput. Piviusut pillugit asuleertoqarsinnaanngilaq.

Aamma ilumoopoq (fakta) ukiut tamarluinnaasa milliartinik arlalinnik danskit naalagaaffianit tapiissutisisaratta. Aamma ilumoopoq (fakta) danskit naalagaaffiata immikkoortut arlallit akilersormatigit isumagisaralugillu assersuutigalugu inatsisnik atortitsineq, pisagut tassaapput oqartussaaffiit 32-t.

Taamaakkaluartorli takusinnaavara suli inoqartoq - inuiaqtigijit akornanniinnaanngitsoq aammali maani inimi allanilu - isumaqartunik piviusorsiortuusoq massakkorpiaq naalagaaffinngorsinnaanerput. Naalakkersuisoqatigiinni aamma inissisimasoqarpoq taama isumaqartunik.

Taakkorpiaat aamma Naalakkersuisut nersualaarpaat akisussaassuseqartumik aningaasaqarnermut politikkeqarnerarlugit aammalu aningaasanut inatsit pitsasoq naammassineqalernerarlugu. Aap eqqartugara unaavoq aningaasanut inatsit ullumikkut suliarisarput. Aningaasanut inatsisissaq 8 millioner koruuninik amingartooruteqarpoq piffissami massakkorpiaq, aali ingerlalluarfitsinni.

Qanoruna ilillusni innuttaasut oqarfingisinnaasarpisigit piviusorsiortuusoq piffissami qaninnermi naalagaaffinngornissarput, aningaasanut inatsimmilluunniit sinneqartooruteqartumik

takutitsisinnaanasi piffissami ingerlalluarfiusumi? Isumaqtigiinniarnerni oqaatigereerpara aamma uteqqissinnaavara, ataqtigiinngilluinnaqqissaartoqarpoq uagut siutitsinni, isitsinnilu.

Piffissami qaninnermi naalagaaffinngussagutta taava manna aningaasanut inatsisissaq amingartooruteqassagaluarpoq minnerpaamik 5 milliarder koruuninik. Uagut isummatsinni torinngeqaaq innuttaasut illuatungaani oqaluukkaangassigit naalagaaffinngornissarput uaneralaannguamiittoq aappaatigullu aningaasanut inatsisissamik sinneqartoorutilimmik sanasinnaanasi piffissami ingerlalluarluinnarfitsinni. Innuttaasut torersumik akissuteqarfisariaqarpasi qanoq ilillusi isumaqarsinnaallusi piareeqqasugut naalagaaffinngornissatsinnut aappaatigulli akisussaassusilimmik aningaasanut politikkimik takutitsisinnaanasi, qularnaarlugu imminut napatittumik aningaasarsiuernissamut toqqavissaq isumannaatsoq - allatut oqaatigalugu aningasaqarneq, minnerpaamik danskit naalagaaffianneersumik bloktiskudimik isumalluuteqanngitsoq. Ilaatigut aningaasatigut danskinit isumalluuteqarunnaarutta, susassaqarfiit 32-it nammineq kivissinnaanngorutsigit namminiilivissinnaavugut. Oqartoqassaarmiaasiit, aningaasat namminiilivinnissamut kisimik isumalluutissaanngillat, nalunngilluinnaqqissaarparput, kisianni namminiilivissagutta aningaasat pisariaqarluinnaqqissaarput, nunarput imminut napatissappat isumalluuteqarani.

Periarfissaqarsimaqaasi. Maannakkut naalakersuisoqatigiiusut ukioq ataasinngortorsiornertik nalliusseqammerpaat, pilluakutsooritsi. Allatut oqaatigalugu ukiumi iluittumi periarfissaqarnikuuvusi aningaasarsiornermut politikkissassi piareersarnissaanut.

Aningaasanut Inatsisissatut siunnersuetersi aggustimi saqqummiussarsi tanngassimaarutissaanngilaq, immaqami ilissi tanngassimaarutigisinnaavarsi, Demokraatiniit naamik. Aammalu siunnersuutip Inatsisartuni siullermeerneqarnissaanut saqqummiunnera hurraartutissaanngilaq. Ammaanersiornermut oqalugiaammut oqaatsikka eqqaamassajunnarsivasi minnerunngitsumillu Aningaasanut Inatsisissap Siullermeerneqarnerani, eqqaasipallassinnaavassi imatummi oqarama:

- Siuariartorneq 7 procentit missaanniittooq, torrak!
- Suliffissaaleqisut ikiliartorput, nuanneq!
- Aatsaat taama amerlatigisut qaffasissumik ilinniarput, kusanaq!
- Aalisarnermik suliallit aningaasarsiorluarput, ajunnginnerusinnaanngilaq!

Aammali oqarpunga massakkoqqissaaq pisut tatigineqarsinnaanngitsut - siumut qiviartoqartariaqarmat. Taannaqalumi...

Siullermeerinerup aappassaaneerinerullu akornanni pisut ajoraluartumik ersarilluinnartumik takutippaat maannakkut Naalakkersuisuusut partiillu tunuliaqtaasut politikkikkut pingaarnersiusinnaanngilluinnartut, aammalu eqqortunik aalajangiisinnaannginneq eqqarsaatigilluakkanillu aalajangiisinnaannginneq inuiaqatigiinnut tamanut akisoorujussuanngoriaannaavoq. Oqaatsit qulaani allaqqasut uteqqilaarsigit, amerlanerusunik sinneqartoortariaqaraluarpugut, aningaasarsiornikkummi inissisimanerput pitsaanerunngisaannarnikuuvoq.

Pisortat aningaasarsiorerat asuleerutissaanngilaq. Eqqarsarluanngikkaanni akueriuminaatsumik inerneqariaannaavoq. Taamaattuminguna pisariaqartoq sapiissuseqarnissaq naaggaarsinnaanissarlu. Piginnaaneq taanna aamma qunusuissuseq ajoraluartumik Naalakkersuisuniinngilaq.

Ilaannikkut eqqarsartarpunga aningaasanut inatsit mamakuerniarfusoq. Immaqa assersuussineq torrappallaanngikkaluarpoq, kisianni aningaasanut inatsit ussernartoqaaq, soorlu mamakuerniarfimmi, suut tamarmik pilerinartarput suullu tamarmik perusunnarput. Kisianni mamakuerniarfiup nioqqtissiaataasa tamakkernissaannut akissaqanngilagut.

Toqqaasariaqarpugut. Pingaarnersiusariaqarpugut. Aamma taamaappoq Aningaasanut Inatsit eqqarsaatigalugu. Isumaqaqartoqarpoq pisortat aningaasaataat upperisamut aaliangersimasumut atorneqassasut. Allat taama eqqarsanngillat. Inuit ilaat isumaqarput ICC aningaasanik amerlanerusunik tunisariaqartoq. Allat aningaasat atorusunneruaat takornariaqarnerup siuarsarnissaanut. Aamma ilaat isumaqarput akissarsiaqqortunernut immikkut akileraarusiinissaq tunissutaasoq naliitsoq. Allalli isumaqarpugut inuit ilinniarnissaminnut piffissamik atuisimasut pillartariaqannngitsut. Aamma allarpassuit oqaatigisinnaagaluarpakka. Assigiinngilagut, qujanartumik.

Kisianni piumanngikkaluaruttaluunniit toqqaasariaqarpugut pingaarnersiuillatalu tamatumunngalu Naalakkersuisut pikkorinnerpaajusimanngillat.

Puigornagu, Aningaasanut inatsisisamut siunnersuut sinneqartoorteqartussatut saqqummiunneqarnikuummat. Taakkuli sinneqartoorutit maanna aappassaaneerinerimi amingartoorutinngoriataarsimapput. Qanormita isikkoqassaqaa pingajussaaniilerutsigut? Naalakkersuisut ilikkarsinnaanerlugu sapaatip akunnerata iluani naaggaarsinnaaneq? Taamaanngippat amingartoorutit amerleqqissapput tamatumalu assorsuaq ernummatippaanga. Eqqaasitsissutigeqqissavaralu massakkorpiaq Kalaallit Nunaanni ingerlalluaratta, aninigaasarsiorneq siuariarpoq 7 %-nik - suliffissaaleqisut ikileriarput - aatsaat taama amerlatigisut ilinniarput - aalisarnermik inuussutissarsiutillit aningaasarsiolorput. Taamaakkaluartorli Naalakkersuisut ataqtigiisitsisinnaanngillat, tupinnaqaaq eqqarsarnarlunilu. Ulluni ajornerni, aningaasatigut ingerlalluanngiffitsinni, ilaa qanormita ingerlasoqassava?

Oqaatigissavara unneqbarillunga, Demokraatit Naalakkersuisut naalakkersuisoqatigiillu partiivi

immitsinnut ungasittupilussuugatta maannakkuugallartoq. Ersarissumik allanngortitsisariaqarpusi pingaarnersiullusilu 2018-mut Aningaasanut Inatsissatut siunnersuut sapinngisamik amerlanerpaanik taperserneqassappat - tamanna tassa pissaaq sapaatip akunnerata ataatsip ingerlanerani, Qularivara tusaaneqarlunga, kisianni neriukkaluassaanga.

Naalakkersuisuni isumaqatigiinniarernut kingullernut atatillugu Demokraatini saqqummiuppagut minnerpaatut piumasaqaatit. Akissarsiaqqortunerit immikkut akileraartinneqartalernissaat kissaatiginggilaput, ingerlatseqatigiiffit akileraarutaat appaqquarput, iluarsartuussinerit isertitaqaataalersussat sukanerusumik pinissaat piumasaraarput, paasinarluartumik akeqquarput akit assigiikkunnaarsinneqarnissaat qanoq aningaasalersorniarneqarnersoq, isumaqatigiissusiorusuppgut perorsaasut atugaat pitsangorsarusullugit, aningaasanut inatsit sinneqartooruteqassasoq piumasaraarput, pisorat ingerlatsiviini pitsangorsaasoqassasoq piumasaraarput, timmisartunut suluusalinnut mittarfiliortiterniarerit killiffii tusarusuppagut, aningaasarsiornermut pillugu pingarnermik pilersaarusoqarnissaa piumasaraarput takujumallugu qanoq iliorluta aningaasarsiornikkut namminilivinnissaq angussanerippuit, Visit Greenlandip amerlanerusunik aningaasaliiffigineqarnissaa piumasaraarput ICC-mut taarsiullugu aamma oqarpugut pisortat ingerlatsiviini misissuinerit nalunaarusiornerrillu atorneqarneqanngisaannartut amerlavallaartut. Aningaasaqarnermut Naalakkersuisup oqaaserisaa paatsuugassaanngilaq; isumaqarpoq piumasatta ilarpassui aningaasanut inatsimmut tunngassuteqanngitsut...

Taava soorunami isumaqatigiinniarerit imaannaanngillat, uagutsinnullu ilungersunarnerulerlutik. Immaqa aamma aningaasanut inatsimmut isummagut assigiinngippallaqaat. Pineqarpata oqaasertaliunneqartunut oqaaseqaatit, kisitsosit, kontut aningaasanut inatsimmiittut taava soorunami aningaasanut inatsimmut ilaapput, allaqqussinnaanngilaq, qanorluunniit aningaasanut inatsimmiinneraangitsigiguaraanni.

Marloriarluta isumaqatigiinniarpugut sapaatip akunnerani kingullermi ataasiarluta aggersarneqarpugut kingilliit pisut pillugit ilisimatitsiniarmata. Naalakkersuisut aaqqissusseeqqinnermut pilersaarutaannut Aningaasaqarnermut Naalakkersuisumit ataasiarlataluunniit aggersarneqarnikuunngilagut, taannami uanga isummanni aaqqissusseeqqinnermut ataqtigiiissaarisuuvoq - maanngalu oqaluttarfimmot qaqinikka tamaasa oqarfigineqartarpunga " illimiiku aallartitatit aamma pilersaaruarinikuusatit".

Suu ilaana nalunngilara, kisianni uanga tessaniikkunnaarnikuuvunga - aamma pisut ajoraluwartumik sunniuteqarfigiuminaapput uagutsinnut. Uagut istsinni arriippallamik sulisoqarpoq aammalu pingaarnersiusoqanngilaq. Aamma nalulluinnarparput aaqqissusseeqqinnerit qanoq inerneqarumaarnersut aammalu eqqoriaruminaapput oqaloqatigiissutigineqarneq ajormata.

Aaqqissusseqqinnerit massakkorpiaq saqqummiunneqartut iluamik aaqqiinerunngillat, isertitaassutaasinnaannginnamik. Aaqqissusseqqinnerit akuersissutigissagaanni pitsasut ajortullu ilaasariaqarput, inuiaqatigiinnut qujanarniartoqaannarsinnaanngilaq. Aaqqissusseqqinnerit suli pisariaqarput. Demokraatinut pingaarteqarpoq aaqqissusseqqinnerit ingerlaqqinnissaat. Nuanniitsunik aalajangiinissarput qunugissanngilarput - aamma arlaannut annernassagaluarpataluunniit. Qunugaanni taava pissaanermik tigummisariaqanngilaq. Allatut oqaatigisariaqanngilaq.

Ingerlatseqatigiiffinnut akileraarutip appartinnissaa Demokraatit kisiartaalluta sorsuutigaarput. Appaanerup aallartitassai sunniutissaalu Naalakkersuisut takusinnaarpasinngiivippat, tamannalu inuussutissarsiortunut assut uggornarpoq. Nunatsinni ingerlatseqatigiiffiit akileraarutaat ima qaffasitsigaaq allaat nunami maani sulifimmik aallartitsinissaq ajornaasalluni - eqqarsaatigilaariartigu sorpassuit annaanerlutigit. Unammillersinnaassuseqanngilagut. Ingerlatseqatigiiffiit akileraarutaat appasinnerusuuppat taava qularinngilluinnarparput nunami maani suliffiit amerlanerusimassagaluartut. Ingerlatseqatigiiffiit akileraarutaat appartinnejartuuppat aamma akileraartarnikkut iluanaarniapiluttarneq pinngitsoortinnejassagaluarpoq. Naatsorsuutigisariaqarpmi suliffiit sinnejartoortiminnik Danmarkimut, nunanulluunniit aallanut inissiisartut, taamaaliorunik minnerusumik ingerlatseqatigiiffiit akileraarutaannut akiliisassagamik. Ila aningaasammita qassit inuiaqatigiit uagut tassuuna annaasarpagut?

Aamma uagutsinnut tupinnaqaaq, Naalakkersuisut isumaqarmata pisortat ingerlatsiviini pisariillaasoqarsinnaanngitsoq. Ingerlatseqatigiiffiit ilaat sulisuminik 20 % -nik ikililerisinnaappat taava soorunami aamma Namminersorlutik Oqartussani kommuninilu ikililerisoqarsinnaavoq. Aamma ernummatigineqassanngilaq inuit suliffissaarunnissaat. Suleqqilerumaarput sulisartut nunaqvissut pilerigineqartupilussuummata.

Maani inimi politikerit aalajangiiffisassanik siunnersuuteqartartut taamatullu Aningaasanut Inatsisisamut piumasaqartartut suli amerlavallaqaat. Siunnersuutit piumasaqaatillu ilisarnaatigaat nunatta aningaasaqarneranik kukkusumut aallartitsaramik. Demokraatini neriuprugut Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Naalakkersuisoq ima nukittutigissasoq allaat itigartitsisinnaalluni. Allatut ajornarluiinnartumik sakkortuumik pingaarnersiusariaqarpugut maannakkut aningaasarsiornikkut inissisimanerput pissutigalugu. Pinnguarnissamut aningaasassaqaanngilagut. Akiliunneqarluni angalasarnissamut siunnersuutertik (feriefrirejser) Naalakkersuisoqatigiit qujanartumik tunuartippaat maannalu taamaallaat amingaataalerpoq partiinut tapiissutit qaffannissaannut siunnersuutip tunuartinnissaa, tamannami pissutaalluni landskarsi 3 millioner koruuninik amerlanerusunik amingaartoorteqartussaavoq tamannalu akissaqartinngilluinnarparput.

Ukioq manna ingasalluinnartumik aningaasarsiornikkut siuariartoqarpoq.
Annilaanganalaanngitsuunngilaq piffissaq manna atorneqanngimmat piffissaq ungasinnerusoq

isigalugu eqqarsarnissamut. Aningaasat tamarmik imaaliallannerinnakkut atorneqarput. Pingaarnersiusoqanngilaq. Sapiissuteqartoqanngilaq, piumasseqartoqanngilaq.

Taavalu naggataatigut sakkortuumik erseqqissaassutigissavara, ukiuni sisamani pisortat aningaasaqarnerata oqimaaqatigiinnissaanut missingersuusiornermut inatsisip piumasaqaataa matumani inatsisisstatut siunnersuummi malinneqarsimangimmat.

Naalakkersuisut qinnuigissavagut iluarseeqqullugit. Iluaqtaanngilarmi Naalakkersuisoqassagutta Inatsisartut akuereriigaannut inatsisinut malinnikkumanngitsumik.

Taamatut oqaaseqarluta siunnersuut Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiitaliamut suliareqqitassanngorlugu innersuupparput.